

פִּרְשֵׁת דְּבָרִים

מִשָּׁל ה

בְּעֵבֶר הִירְדוֹ בְּאֶרֶץ מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְאָמֹר: (דְּבָרִים א, ה)

פִּרְשֵׁ רִשׁ"י וְהוּא מִהַמְדַּרְשׁ תִּנְחוּמָא: 'בְּשִׁבְעִים לְשׁוֹן פִּרְשָׁה לָהֶם'.

הַשְּׁאֵלָה נִשְׁאֵלָת:

מִדּוּעַ מֹשֶׁה לִּימַד אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה בִּשְׁבַעִים לְשׁוֹן, וְהָרִי רֹב כֻּלָּל יִשְׂרָאֵל יָדְעוּ לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ, וְאוֹתָם הַגֵּרִים שֶׁבָּאוּ מֵאוֹמוֹת אַחֲרוֹת בּוֹדָאִי כִּבְר הַסְפִּיקוּ לִלְמוֹד אֶת לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ שֶׁהָרִי מְדוּבָר כֵּאֵן אַחֲרֵי אַרְבַּעִים שָׁנָה בְּהֵם הוֹטְמְעוּ הַגֵּרִים בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְאִם כֵּן לָמָּה לִלְמַד בְּשִׁפּוֹת אַחֲרוֹת, וְאִדְרָבָה הִיָּה לְמֹשֶׁה לְדַאֵוֹג לִלְמַד רַק בְּלִשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ שֶׁהָרִי יִשְׂרָאֵל נִשְׁתַּבַּחוּ שֶׁלֹּא שִׁינּוּ אֶת לְשׁוֹנָם?

נִבְאָר אֶת הָעֲנִין עַל פִּי מִשָּׁל:

צ'אַרְלִי בַּחוּר אַמְרִיקָאִי מוֹכְשֵׁר הַחֲלִיט לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּהְכֵּנָה לַעֲלִיָּה לְאֶרֶץ הַקּוּדֶשׁ הַחֵל לִלְמוֹד אֶת הַשְּׁפָה הָעִבְרִית, זָמַן רַב לֹא הָיָה לוֹ, אֲבָל אֶת הַבְּסִיס שֶׁל הַשְּׁפָה הַצְּלִיחַ לִלְמוֹד, כִּךְ קִיּוּה שִׁיִּצְלִיחַ לְהִסְתַּדֵּר בְּאֶרֶץ שֶׁהָרִי רַבִּים מִבְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים אֶת שְׁפַת הָאֲנַגְלִית הֵיטֵב, וְחֻלְקֵם הַגְּדוֹל מִבְּנִים לַפְּחוֹת חֵלֶק מִהַשְּׁפָה הָאֲנַגְלִית, כִּךְ הִיָּה צ'אַרְלִי בְּטוֹחַ בַּעֲצָמוֹ לְהִסְתַּדֵּר הֵיטֵב בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

בְּאַחַד הַיָּמִים בְּהַמְתַּנָּה לְרִמְזוֹר, עָמַד לְצִידוֹ עִיּוֹר שֶׁשָּׂאֵל אוֹתוֹ לְצַבֵּעַ הַרְמָזוֹר?, צ'אַרְלִי עָנָה: 'רֹד', שֶׁמִּשְׁמַעוֹתוֹ בְּאֲנַגְלִית: 'אַדוּם'. הָעִיּוֹר הִבִּין בְּטַעוֹת שֶׁהִכּוּנָה שִׁירַד לְכַבִּישׁ, יָרַד וְנִדְרַס וּבַחֲסָדִי שָׁמַיִם נִיצַל בְּנִס.

צ'אַרְלִי הִהְמוּם לֹא הִבִּין לָמָּה הָעִיּוֹר קִפֵּץ לְכַבִּישׁ, אֵךְ הָרִגִּישׁ צוֹרֵךְ לְהַרְגִּיעַ אוֹתוֹ, אָמַר לוֹ: 'קָם (come בא אלי), יֵשׁ לִי בּוֹקֶס (Box קוֹפֶסָא) מִיּוֹחַדָּת בְּשִׁבִּילֵךְ', כְּלוֹמֵר: 'בֹּא עִמִּי יֵשׁ לִי קוֹפֶסָא מִתְּנָה מִיּוֹחַד בְּשִׁבִּילֵךְ'

הָעִיּוֹר הִבִּין בְּטַעוֹת שֶׁהוּא מִתְכוּוֹן לְגַעוֹר בּוֹ בְּאוֹמְרוֹ: 'קוּם מִהֲרִיצְפָּה יֵשׁ לִי רִצּוֹן לְתַת לָךְ אֲגָרוֹף מִיּוֹחַד'.

הָעִיּוֹר הִרְאָה פָּנִים כּוֹעֲסוֹת בְּמִיּוֹחַד, וְצ'אַרְלִי נִיסָה לִהְיוֹת אֲדִיב וּלְהַזְמִין אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ לְהַרְגֵּעַ עַל כּוֹס קָפָה, נִיסָה לִהְיוֹת אֲדִיב וְאָמַר לוֹ: 'אֲנִי רוֹצֵה שֶׁתִּבָּא לְבֵיתִי, וְתַחֲוֹשׁ תַּחֲוֹשָׁה טוֹבָה שֶׁל קוֹפִי', כְּלוֹמֵר: 'אֲנִי מַעֲוִיֵּן שֶׁתִּבָּא לְבֵיתִי וְתַרְגִּישׁ תַּחֲוֹשָׁה טוֹבָה מִקָּפָה מְשׁוּבַּח', הָעִיּוֹר שׁוּב לֹא הִבִּין אֶת כּוּוֹנָתוֹ וְהִבִּין בְּטַעוֹת: אֲנִי רוֹצֵה שֶׁתִּבָּא לְבֵיתִי שֶׁם תַּרְגִּישׁ תַּחֲוֹשָׁה טוֹבָה שֶׁאֵתָה קוֹף שְׁלִי'. הָעִיּוֹר הִבִּין שִׁישׁ כֵּאֵן עֶסֶק עִם בֶּן אָדָם טִיפֵּשׁ, וּבִיקֵשׁ מִצ'אַרְלִי שִׁירְפָּה מִמֶּנּוּ וּמִיד.

לְצִידֵם עָמַד אָדָם שֶׁהִקְשִׁיב בַּחֲצִי אוֹזֵן לְשִׁיחָה בִּינֵיהֶם, הוּא קִלֵּט שִׁישׁ קִצֵּר בְּתַקְשׁוֹרָת בֵּין צ'אַרְלִי לְעִיּוֹר, הוּא הִסְבִּיר לְשִׁנְיָהם אֶת הַבְּעִיָּה בְּשִׁיחָה, אִז צ'אַרְלִי רִטֵּן וְשָׂאֵל אֶת הָעִיּוֹר: אֵתָה לֹא יוֹדַע אֲנַגְלִית? אֵתָה לֹא יוֹדַע שֶׁבֶּאֱקֶס זֶה קוֹפֶסָא ו'קָאם' - בּוֹא עִמִּי, ו'קוֹפִי' זֶה קָפָה, וְלָמָּה נִפְגַּעְתָּ, הֵייתָ מַעֲט חוֹשֵׁב וּמִבִּין שְׁדִּיבְרָתִי בְּאֲנַגְלִית

עָנָה הָעִיּוֹר: נִכּוֹן שֶׁאֵת הַמִּילִים הִלְלוּ אֲנִי מְכִיר וְיוֹדַע, אֲבָל בְּמַחֲשָׁבָה רִאשׁוֹנִית אֲנִי מִבִּין עִבְרִית, וְרַק מִילִים בְּאֲנַגְלִית שֶׁאֵין לָהֶם מִשְׁמַעוֹת בְּעִבְרִית אוֹכֵל לְהַבִּינֵם מִיד.

הַגְּמִשָּׁל:

מֹשֶׁה רַבִּינוֹ רָצָה לִלְמַד אֶת הַגֵּרִים בְּשִׁפְתָם וּבְלִשׁוֹנָם, שֶׁלְמָרוֹת שְׁבוּדָאִי הֵם כִּבְר הִבִּינוּ אֶת לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ, אֲבָל עֲדִיין הִהְבֵּנָה שֶׁלָּהֶם הִיתָה בְּשִׁפְתָם, וְלָכֵן מֹשֶׁה דִּיבֵר עִמָּם בְּשִׁפְתָם שֶׁלֹּא תִהְיֶה לָהֶם טַעוֹת בְּהַבְנַת הַתּוֹרָה כֻּלָּל.

גַּם בְּעֲנִינֵי חִינוּךְ זִוְגִיּוֹת וְעוֹד, כְּשֶׁבָּאִים לַפְּנוֹת לְחַבֵּר יָדִיד אוֹ בֶּן זִוְג כְּדִי לְשַׁכְנְעוֹ בְּאִיזָה עֲנִין, הַדּוּבֵר חַיִּיב לְהִבִּין לְלִיבּוֹ שֶׁל הַמֵּאֲזִין לוֹ, לְנִסּוֹת לְהַכְנִס לְנַעֲלָיו וּלְדַבֵּר בְּשִׁפְתּוֹ, כִּךְ יִכְנָסוּ לִלֵּב הַשּׁוֹמֵעַ.